

Recomandarea nr. 13

Privind relația rezonabilă dintre dobânzile practicate pe piața financiară non-bancară și rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei

Întru evitarea deficiențelor la punerea în aplicare a legislației privind dobânzile practicate pe piața financiară non-bancară, Curtea Supremă de Justiție oferă următoarele recomandări, elaborate cu concursul profesorilor Facultății Drept a Universității de Stat din Moldova.

Instanțele de judecată vor ține cont de faptul că, la aplicarea art.869 alin.(1) al Codului civil, urmează a se lua în considerare specificul pieței financiare non-bancare și a legislației aferente. Așadar, conform Normelor de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut a cetățenilor, aprobate de Comisia Națională a Pieței Financiare prin Hotărârea nr. 17/8 din 30 aprilie 2008 (Monitorul Oficial nr. 131-133/381 din 22.07.2008), pct. 17, rata dobânzii la împrumuturile acordate de către asociație trebuie să fie stabilită la un nivel suficient pentru a acoperi cheltuielile privind dobânzile la mijloacele financiare atrase, cheltuielile suportate și constituirea și/sau menținerea rezervei instituționale la nivelul minim stabilit la art.33 din Legea nr.139 din 21.06.2007.

Prin urmare, instanța de judecată va considera rezonabilă rata dobânzii calculată conform sumei următoarelor componente:

1) costul creditorului atragerii mijloacelor financiare. De exemplu, în 11 octombrie 2012, rata de referință interbancară (CHIBOR) publicată de Banca Națională a Moldovei era de 11.38%;

2) profitul creditorului de aproximativ jumătate din costul indicat la componenta nr. 1);

3) cheltuielile suportate de creditor și costurile aferente menținerii rezervei instituționale, de aproximativ 4-5%.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată are temeii să considere, la 11 octombrie 2012, o dobândă de 22.07% anuale ca fiind rezonabilă.

În raport cu dobânzile pe împrumuturile acordate de alți agenți economici participanți la piața financiară non-bancară, este justificată aplicarea aceleiași formule de calcul.

Totodată, se atenționează instanțele de judecată că în cazul împrumuturilor acordate de asociațiile de economii și împrumut a cetățenilor ori alți agenți economici ai pieței financiare non-bancară, este inechitabilă, și duce la o îmbogățire fără justă cauză a debitorului, anularea integrală a clauzei privind dobânda pe temeiul art. 869 alin.(2) al Codului civil și stabilirea dobânzii prevăzute de art. 585. Echitabilă și justă va fi reducerea dobânzii până la o rată rezonabilă (conform formulei de calcul explicate mai sus), aplicându-se astfel nulitatea parțială, conform art. 220 alin.(3) al Codului civil.